

Bruxelles, 3. listopada 2025.
(OR. en)

13325/25

LIMITE

ENER 468

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Energetska sigurnost i otpornost u Ukrajini i Moldovi te strateška važnost njihove integracije u energetske tržište EU-a – razmjena mišljenja

U svrhu pripreme za sastanak Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) 20. listopada 2025. za delegacije se u prilogu nalazi informativna napomena predsjedništva o energetske sigurnosti i otpornosti u Ukrajini i Moldovi te strateškoj važnosti njihove integracije u energetske tržište EU-a.

Energetska sigurnost i otpornost u Ukrajini i Moldovi te strateška važnost njihove integracije u energetska tržišta EU-a

Prikaz energetske sigurnosti u Ukrajini i Moldovi

Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine nastavlja pogubno utjecati na ukrajinsko stanovništvo, gospodarstvo i društvene funkcije, a posebno na energetska tržišta. Opsežno uništavanje infrastrukture za proizvodnju, prijenos i distribuciju opetovanim ciljanim napadima rezultiralo je hitnim humanitarnim i tehničkim izazovima, a usto je i dugoročna prepreka ponovnoj izgradnji održivog i modernog energetskeg sustava, usklađenog s tržištima EU-a i pripremljenog za integraciju s njima, u skladu s ciljevima Energetske zajednice.

Neposredni izazovi s kojima se Ukrajina suočava s obzirom na predstojeću zimu posebno su teški. Sustavi skladišta plina izloženi su rizicima povezanim s daljnjim napadima, financiranjem, razinom punjenja i tehničkom otpornošću i potrebna je pomoć kako bi se stabilizirala domaća opskrba, ali i Ukrajini omogućilo da doprinese širem europskom sustavu. U isto se vrijeme rad sinkronizirane elektroenergetske mreže Ukrajine i dalje odvija pod stalnim prijetnjama. Jačanje decentralizirane proizvodnje, ubrzavanje ulaganja u obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost i skladištenje te osiguravanje kritične infrastrukture neophodni su i za neposrednu pripravnost za zimu i za dugoročniji proces oporavka, obnove i integracije u tržište EU-a. Nadalje, naftni proizvodi koji se uvoze iz EU-a i zalihe nafte imaju ključnu ulogu u vojnim operacijama jer je Rusija uništila jedinu ukrajinsku rafineriju. Naposljetku, ukrajinska nuklearna sigurnost i zaštita – u nuklearnoj elektrani Zaporizžja i drugim nuklearnim postrojenjima – konstantno su ugrožene zbog ruskih vojnih aktivnosti i okupacije nuklearne elektrane Zaporizžja.

Iako nije suočena s istim izravnim uništavanjem, Moldova je također teško pogođena širim posljedicama ruskog agresivnog rata. Zbog povijesne ovisnosti o opskrbi ruskim plinom i uvozu električne energije iz Pridnjestrovlja ta se zemlja našla u vrlo ranjivom položaju kad je ta opskrba narušena, što za sobom povlači ozbiljne socijalne i gospodarske posljedice. Međutim, Moldova je unatoč tim izazovima poduzela važne korake prema većoj energetske otpornosti i integraciji u energetske tržište EU-a. Sinkronizacija elektroenergetske mreže s elektroenergetskim sustavom kontinentalne Europe, diversifikacija opskrbe plinom u cilju odmaka od Rusije, jačanje interkonekcija, provođenje reformi u okviru Energetske zajednice, proširenje kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i jačanje mjera energetske učinkovitosti već su rezultirali konkretnim napretkom. Za održavanje stabilnosti, nastavak provedbe reformi i osiguravanje daljnje konvergencije s energetske tržištem EU-a bit će ključna kontinuirana pomoć EU-a. Naposljetku, s obzirom na to da se svi naftni proizvodi uvoze, zalihe nafte mogu povećati otpornost Moldove.

Strateška važnost integracije s EU-om u području energetike

Produbljivanje integracije Ukrajine i Moldove u energetske tržište EU-a nije samo ključan element njihova šireg europskog puta, već i strateški doprinos zajedničkoj energetskej sigurnosti i otpornosti Europe. U tom se pogledu naglasak stavlja na aktualni rad Energetske zajednice na potpunoj integraciji obiju zemalja u energetske tržište EU-a do 2027. Iako ambiciozan, taj je cilj ostvariv ako Ukrajina i Moldova u potpunosti prenesu paket mjera za integraciju sektora električne energije, a Komisija i države članice EU-a ostanu ustrajne u svojoj predanosti i nastave pružati potporu.

Put prema integraciji u EU za Ukrajinu i Moldovu zahtjevan je, ali te su zemlje već ostvarile iznimna postignuća. U srpnju 2025. Europska komisija s vladama obiju zemalja izvršila je pregled poglavlja o energetici, što je ključan korak u pripremi za pregovore o pristupanju. Iako je proces pristupanja u nadležnosti Vijeća za opće poslove, naponi koje Ukrajina i Moldova ulažu u usklađivanje sa zakonodavstvom EU-a u području energetike usko su povezani s njihovim širim radom na integraciji u energetske tržište EU-a. To pak doprinosi jačanju energetske sigurnosti i otpornosti, što su područja u kojima ključnu ulogu ima Vijeće za energetiku, usporedno s naporima koji se u to trenutačno ulažu u Energetskej zajednici.

Međutim, još su prisutni veliki izazovi. Zbog toga će i dalje biti ključna trajna politička, financijska i tehnička pomoć, i to ne samo kako bi se riješili neposredni problemi povezani s ratom, već i kako bi se omogućili obnova i razvoj otpornih i modernih energetske sustava spremnih za EU.

Dansko predsjedništvo Vijeća Europske unije poziva Vijeće za energetiku da održi stratešku raspravu o najboljem načinu podupiranja energetske sektora Ukrajine i Moldove u kratkoročnom i dugoročnom razdoblju. To uključuje omogućivanje Ukrajini i Moldovi da istaknu specifične izazove s kojima se suočavaju i da utvrde konkretne korake kojima im EU može pružiti djelotvornu potporu. Izgradnja otpornih energetske sustava usklađenih s EU-om u Ukrajini i Moldovi bit će presudna za njihovo konkretno napredovanje prema integraciji. Tim će se naporima istodobno ojačati stabilnost i sigurnost europskog energetske sustava u cjelini.

Ključna pitanja za raspravu

1. Koje daljnje korake Ukrajina i Moldova mogu poduzeti kako bi svoje energetske sektore uskladile s pravilima, normama i praksama EU-a te kako države članice EU-a mogu najbolje poduprijeti te napore i u cilju uklanjanja neposrednih ranjivosti, kao i ispunjavanja dugoročnih potreba za otpornošću i energetske sigurnošću te prelaska na čistu energiju?
2. Na koji način Ukrajina i Moldova mogu strateški doprinijeti razvoju i otpornosti energetske unije EU-a, posebno u pogledu energetske sigurnosti, diversifikacije i integracije čiste energije?